

อนามัยโพล เรื่อง ส้วมสาธารณะ และสิ่งปฏิกูลในครัวเรือน

กรมอนามัย โดยกองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพร่วมกับสำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม ได้ดำเนินการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อการใช้บริการส้วมสาธารณะและการจัดการสิ่งปฏิกูลในครัวเรือน เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผน นโยบายและยกระดับมาตรฐานส้วมสาธารณะและการจัดการสิ่งปฏิกูลของประเทศ โดยสำรวจระหว่างวันที่ 1 - 31 ตุลาคม 2568 มีผู้ตอบ 801 คน สรุปผลการสำรวจ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ความคิดเห็นต่อการใช้บริการส้วมสาธารณะ

1. ท่านใช้บริการส้วมสาธารณะที่ใดบ่อยที่สุด

จากผลอนามัยโพล พบว่า ส้วมสาธารณะที่ผู้ตอบแบบสำรวจนิยมใช้บริการบ่อยที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ร้อยละ 75.78 รองลงมาคือ ในห้างสรรพสินค้า/ศูนย์การค้า ร้อยละ 52.06 และในสถานที่ทำงาน ร้อยละ 44.32 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ท่านใช้บริการส้วมสาธารณะที่ใดบ่อยที่สุด

อันดับ	ประเด็น	จำนวนผู้ตอบ	ร้อยละของคำตอบ
1	สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง	607	75.78
2	ห้างสรรพสินค้า/ศูนย์การค้า	417	52.06
3	สถานที่ทำงาน	355	44.32
4	ร้านจำหน่ายอาหาร	227	28.34
5	แหล่งท่องเที่ยว	219	27.34
6	โรงพยาบาล	177	22.10
7	สถานที่ราชการ	160	19.98
8	สวนสาธารณะ	50	6.24
9	สนามบิน	46	5.74
10	ศาสนสถาน(วัด /โบสถ์/มัสยิด)	42	5.24
11	โรงเรียน	30	3.75
12	ตลาดสด	24	3.00
13	สถานีขนส่งทางบก	17	2.12
14	ส้วมริมทางสาธารณะ	14	1.75
15	สถานีรถไฟ	11	1.37

2. ท่านคิดว่าส้วมสาธารณะที่ใดสมควรได้รับการปรับปรุงมากที่สุด

ผลอนามัยโพล พบว่า ส้วมสาธารณะที่ผู้ตอบส่วนใหญ่อยากให้ปรับปรุงมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ส้วมสาธารณะในตลาดสด ร้อยละ 48.94 รองลงมาคือ ส้วมริมทางสาธารณะ ร้อยละ 35.08 และส้วมในแหล่งท่องเที่ยว ร้อยละ 33.96 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ท่านคิดว่าส้วมสาธารณะที่ได้ สมควรได้รับการปรับปรุงมากที่สุด

อันดับ	ประเด็น	จำนวนผู้ตอบ	ร้อยละของคำตอบ
1	ตลาดสด	392	48.94
2	ส้วมริมทางสาธารณะ	281	35.08
3	แหล่งท่องเที่ยว	272	33.96
4	สวนสาธารณะ	270	33.71
5	ศาสนสถาน (วัด/โบสถ์/มัสยิด)	232	28.96
6	สถานขนส่งทางบก	158	19.73
7	โรงเรียน	152	18.98
8	โรงพยาบาล	138	17.23
9	สถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง	135	16.85
10	ร้านจำหน่ายอาหาร	134	16.73
11	สถานีรถไฟ	101	12.61
12	สถานที่ราชการ	70	8.74
13	สถานที่ทำงาน	32	4.00
14	ห้างสรรพสินค้า/ศูนย์การค้า	27	3.37
15	สนามบิน	6	0.75

3. ท่านเคยประสบปัญหาในการใช้งานส้วมสาธารณะในเรื่องใดมากที่สุด

ผลอนามัยโพล พบว่า ปัญหาการใช้งานส้วมสาธารณะที่พบบ่อยมากที่สุด คือ กลิ่นเหม็น/การระบายอากาศไม่ดี ร้อยละ 79.65 รองลงมาคือ ส้วมไม่สะอาด ร้อยละ 73.78 และห้องส้วมไม่มีกระดาษชำระให้บริการ ร้อยละ 35.71 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ท่านเคยประสบปัญหาในการใช้งานส้วมสาธารณะในเรื่องใดมากที่สุด

อันดับ	ประเด็น	จำนวนผู้ตอบ	ร้อยละของคำตอบ
1	กลิ่นเหม็น/การระบายอากาศไม่ดี	638	79.65
2	ไม่สะอาด	591	73.78
3	ไม่มีกระดาษชำระให้บริการ	286	35.71
4	ไม่มีน้ำชำระล้างที่สะอาด	254	31.71
5	กลอนประตู/ที่ปิดล็อกชำรุด	237	29.59
6	ไม่มีสบู่น้ำสำหรับล้างมือ	158	19.73
7	ไม่มีที่แขวนหรือที่วางสัมภาระ	133	16.60
8	ที่จับสายฉีดชำระสกปรก	122	15.23
9	จำนวนห้องส้วมไม่เพียงพอ	109	13.61
10	ไม่ปลอดภัย	105	13.11

อันดับ	ประเด็น	จำนวนผู้ตอบ	ร้อยละของคำตอบ
11	ไม่มีโลโก้แบบนั่งราบ/ชักโครก	90	11.24
12	แสงสว่างไม่เพียงพอ	76	9.49
13	พื้นลื่น	55	6.87
14	ไม่มีห้องส้วมผู้พิการ คนชรา	51	6.37
15	ไม่มีอ่างล้างมือ/ไม่มีน้ำล้างมือ	46	5.74

4. ท่านคิดว่า “ความปลอดภัย” ในการใช้ส้วมสาธารณะในประเทศไทยโดยรวม อยู่ในระดับใด

ผู้ตอบส่วนใหญ่ มีความเห็นว่าส้วมสาธารณะ “ปลอดภัยแต่ยังมีข้อกังวล” ร้อยละ 73.53 รองลงมาคือ “ไม่ปลอดภัย” ร้อยละ 18.35 ในขณะที่มีความเห็นว่า “ปลอดภัยมาก ใช้บริการได้อย่างไม่กังวล” ร้อยละ 4.62 และตอบว่า “ไม่แน่ใจ” ร้อยละ 3.50 รายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 “ความปลอดภัย” ในการใช้ส้วมสาธารณะในประเทศไทยโดยรวม

อันดับ	ประเด็น	จำนวนผู้ตอบ	ร้อยละของคำตอบ
1	ปลอดภัย แต่ยังมีข้อกังวล	589	73.53
2	ไม่ปลอดภัย	147	18.35
3	ปลอดภัยมาก ใช้บริการได้อย่างไม่กังวล	37	4.62
4	ไม่แน่ใจ	28	3.50

4.1 ประเด็นของผู้ที่ตอบว่าส้วมสาธารณะ “ปลอดภัย แต่ยังมีข้อกังวล”

ผู้ที่ตอบว่า “ปลอดภัย แต่ยังมีข้อกังวล” จำนวน 589 คน ระบุว่า ประเด็นที่กังวลมากที่สุด คือ กลอนประตูไม่แน่นหนา/เสียงถูกเปิดเข้ามา ร้อยละ 35.82 รองลงมาคือ พื้นลื่น/น้ำขังเกรงหกล้ม ร้อยละ 27.84 และแสงสว่างไม่เพียงพอ โดยเฉพาะกลางคืน ร้อยละ 17.83 รายละเอียดดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผู้ที่ตอบว่าปลอดภัย แต่ยังมีข้อกังวล

อันดับ	ประเด็น	จำนวนผู้ตอบ	ร้อยละของคำตอบ
1	กลอนประตูไม่แน่นหนา / เสียงถูกเปิดเข้ามา	211	35.82
2	พื้นลื่น / น้ำขัง เกรงหกล้ม	164	27.84
3	แสงสว่างไม่เพียงพอ โดยเฉพาะกลางคืน	105	17.83
4	บริเวณเปลี่ยน ไม่ค่อยมีคน / กังวลถูกลักทรัพย์	84	14.26
5	อื่นๆ เช่น	25	4.25
	- ความสะอาด/กลิ่นเหม็น		
	- การแพร่กระจายของเชื้อโรค		
	- ไม่มีกระดาดชำระบริการ		

4.2 ประเด็นของผู้ที่ตอบว่าส้วมสาธารณะ “ไม่ปลอดภัย”

ผู้ที่ตอบว่า “ไม่ปลอดภัย” จำนวน 147 คน ระบุว่า ประเด็นที่ทำให้รู้สึกไม่ปลอดภัยมากที่สุด คือ ส้วมเปลี่ยน ไม่มีเจ้าหน้าที่ดูแล/ไม่มีกล้องวงจรปิด ร้อยละ 36.05 รองลงมาคือ แสงสว่างไม่เพียงพอ/ประตูหรือผนังชำรุด มองลอดได้ ร้อยละ 34.01 และเสียงถูกลวนลาม คุกคามหรือพบเจอบุคคลเร่ร่อน ร้อยละ 17.69 รายละเอียดดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ไม่ปลอดภัย ระบุสิ่งที่รู้สึกไม่ปลอดภัย

อันดับ	ประเด็น	จำนวนผู้ตอบ	ร้อยละของคำตอบ
1	ส้วมเปลี่ยน ไม่มีเจ้าหน้าที่ดูแล / ไม่มีกล้องวงจรปิด	53	36.05
2	แสงสว่างไม่เพียงพอ / ประตูผนังชำรุด มองลอดได้	50	34.01
3	เสียงถูกลวนลาม คุกคาม หรือเจอบุคคลเร่ร่อน	26	17.69
4	พื้นลื่น น้ำขัง	11	7.48
5	อื่นๆ เช่น	7	4.77
	- ห้องน้ำไม่สะอาดเสี่ยงต่อการได้รับเชื้อโรค		
	- ไม่มีห้องน้ำผู้พิการ/คนชรา		

5. ท่านเห็นด้วยกับการมี “ห้องส้วมไม่แบ่งเพศ (All-gender toilet)” ในสถานที่สาธารณะหรือไม่

จากผลอนามัยโพล พบว่า มีผู้ที่ตอบว่า “ไม่เห็นด้วย” กับการจัดให้มีห้องส้วมไม่แบ่งเพศในสถานที่สาธารณะ ร้อยละ 46.44 รองลงมาคือ เห็นด้วยถ้ามีการจัดแยกให้ชัดเจนและปลอดภัย ร้อยละ 32.58 ในขณะที่ เห็นด้วยอย่างยิ่งทุกคนควรมีพื้นที่ปลอดภัย ร้อยละ 17.23 และตอบว่าไม่แน่ใจ ร้อยละ 3.75 รายละเอียดดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 เห็นด้วยกับการมี “ห้องส้วมไม่แบ่งเพศ (All-gender toilet)” ในสถานที่สาธารณะหรือไม่

อันดับ	ประเด็น	จำนวนผู้ตอบ	ร้อยละของคำตอบ
1	ไม่เห็นด้วย	372	46.44
2	เห็นด้วย ถ้ามีการจัดแยกให้ชัดเจนและปลอดภัย	261	32.58
3	เห็นด้วยอย่างยิ่ง ทุกคนควรมีพื้นที่ปลอดภัย	138	17.23
4	ไม่แน่ใจ	30	3.75

6. ท่านคิดว่า “ห้องส้วมไม่แบ่งเพศ (All-gender toilet)” สามารถเป็นจุดเด่นที่ช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวของไทย หรือช่วยดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศหรือไม่

จากผลอนามัยโพล พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นต่อ “ห้องส้วมไม่แบ่งเพศ (All-gender toilet)” ว่า ไม่ได้เป็นจุดเด่น/จุดดึงดูดนักท่องเที่ยว ร้อยละ 49.56 รองลงมา มีความเห็นว่า “สามารถเป็นจุดเด่นหรือจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวได้” ร้อยละ 31.34 และตอบว่า “ไม่แน่ใจ” ร้อยละ 19.10 รายละเอียดดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 “ห้องส้วมไม่แบ่งเพศ (All-gender Toilet)” สามารถเป็นจุดเด่นและดึงดูดนักท่องเที่ยวได้หรือไม่

อันดับ	ประเด็น	จำนวนผู้ตอบ	ร้อยละของคำตอบ
1	ไม่เป็นจุดเด่น/จุดดึงดูดนักท่องเที่ยว	397	49.56
2	สามารถเป็นจุดเด่น/จุดดึงดูดนักท่องเที่ยวได้	251	31.34
3	ไม่แน่ใจ	153	19.10

7. ท่านปฏิบัติตนอย่างไร เมื่อใช้บริการส้วมสาธารณะ

จากผลอนามัยโพล พบว่า ผู้ตอบส่วนใหญ่มีพฤติกรรมสุขอนามัยที่ดีเมื่อใช้ส้วมสาธารณะ โดยพฤติกรรมที่พบมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ กดชักโครกทุกครั้งหลังใช้ส้วม ร้อยละ 88.76 รองลงมาคือ ล้างมือทุกครั้งหลังใช้ส้วม ร้อยละ 87.02 และเช็ดที่รอก่อนนั่งบนโถส้วม (ชักโครก) ร้อยละ 78.53 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ท่านปฏิบัติตนอย่างไร เมื่อใช้บริการส้วมสาธารณะ

อันดับ	ประเด็น	จำนวนผู้ตอบ	ร้อยละของคำตอบ
1	กดชักโครกทุกครั้งหลังใช้ส้วม	711	88.76
2	ล้างมือทุกครั้งหลังใช้ส้วม	697	87.02
3	เช็ดที่รอก่อนนั่งบนโถส้วม (ชักโครก)	629	78.53
4	ปิดฝาโถส้วมทุกครั้งก่อนกดชักโครก	248	30.96
5	นั่งขับถ่ายบนโถส้วมนั่งราบ (ชักโครก) โดยไม่สัมผัสที่รอกนั่ง	164	20.47
6	ขึ้นไปเหยียบบนโถส้วมนั่งราบ (ชักโครก)	34	4.24
7	อื่น ๆ	15	1.87

8. บ้านเรือน/อาคารของท่านมีการสูบล้างปฏิกลบ่อยมากน้อยแค่ไหน

จากผลอนามัยโพล พบว่า ผู้ตอบส่วนใหญ่ระบุว่า มีการสูบล้างปฏิกลในบ้านเรือนปีละ 1-2 ครั้ง ร้อยละ 49.31 รองลงมาคือ นานมากจนจำไม่ได้ ร้อยละ 26.84 และไม่เคยสูบล้าง ร้อยละ 11.74 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 บ้านเรือน/อาคารของท่านมีการสูบล้างปฏิกลบ่อยมากน้อยแค่ไหน

อันดับ	ประเด็น	จำนวนผู้ตอบ	ร้อยละของคำตอบ
1	ปีละ 1-2 ครั้ง	395	49.31
2	นานมากจนจำไม่ได้	215	26.84
3	ไม่เคยสูบล้าง	94	11.74
4	เดือนละ 1 ครั้ง	59	7.37
5	อื่น ๆ	20	2.49
	- ไม่ทราบ อยู่คอนโด		
	- ไม่แน่ใจ เพราะเป็นถึงส่วนรวม		

อันดับ	ประเด็น	จำนวนผู้ตอบ	ร้อยละของคำตอบ
6	สัปดาห์ละ 1 ครั้ง	18	2.25

9. ทราบหรือไม่ว่า สิ่งปฏิกูลจากบ้านเรือน/อาคาร/สิ่งแวดล้อม ถูกนำไปจัดการอย่างไร

จากผลอนามัยโพล พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ คิดว่าสิ่งปฏิกูลจากบ้านเรือน อาคาร สิ่งแวดล้อม ถูกนำไปจัดการที่บ่อบำบัด ร้อยละ 50.44 รองลงมา ระบุว่าไม่ทราบ ร้อยละ 35.21 อย่างไรก็ตาม มีผู้ที่ตอบว่าสิ่งปฏิกูลถูกนำไปใช้เป็นปุ๋ยในสวน/ไร่/นาโดยตรง ร้อยละ 12.23 และนำไปทิ้งลงแหล่งน้ำ/คูคลอง/พื้นที่รกร้าง ร้อยละ 2.12 รายละเอียดดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ทราบหรือไม่ว่า สิ่งปฏิกูลจากบ้านเรือน/อาคาร/สิ่งแวดล้อม ถูกนำไปจัดการอย่างไร

อันดับ	ประเด็น	จำนวนผู้ตอบ	ร้อยละของคำตอบ
1	นำไปจัดการที่บ่อบำบัด	404	50.44
2	ไม่ทราบ	282	35.21
3	นำไปทิ้งเป็นปุ๋ยในสวน ไร่ นาโดยตรง	98	12.23
4	นำไปทิ้งแหล่งน้ำ คู คลอง พื้นที่รกร้าง	17	2.12

10. สิ่งปฏิกูลที่สูบจากบ้านเรือน/อาคาร/สิ่งแวดล้อม ที่ถูกนำไปทิ้งโดยไม่ผ่านการบำบัด ส่งผลกระทบอย่างไร

เมื่อถามเกี่ยวกับความคิดเห็น เรื่องสิ่งปฏิกูลที่สูบจากบ้านเรือน/อาคาร/สิ่งแวดล้อม หากทิ้งโดยไม่ผ่านบำบัด จะส่งผลกระทบสำคัญ 3 อันดับแรก ได้แก่ ส่งผลกระทบต่อสุขภาพจากการเป็นแหล่งแพร่เชื้อโรค ถึงร้อยละ 93.63 รองลงมาคือ ปัญหากลิ่นเหม็นรบกวนชุมชน ร้อยละ 83.27 และส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมก่อให้เกิดน้ำเสีย ร้อยละ 82.90 รายละเอียดดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 สิ่งปฏิกูลที่สูบจากบ้านเรือน/อาคาร/สิ่งแวดล้อม ที่ถูกนำไปทิ้งโดยไม่ผ่านการบำบัด ส่งผลกระทบอย่างไร

อันดับ	ประเด็น	จำนวนผู้ตอบ	ร้อยละของคำตอบ
1	ส่งผลกระทบต่อสุขภาพเนื่องจากเป็นแหล่งแพร่เชื้อโรค	750	93.63
2	ส่งผลกระทบเรื่องปัญหากลิ่นเหม็นต่อชุมชน	667	83.27
3	ส่งผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ก่อให้เกิดปัญหาน้ำเสีย	664	82.90
4	ไม่ส่งผลกระทบ	14	1.75
5	อื่น ๆ	5	0.62

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจ

ผู้ตอบแบบสำรวจ 801 คน เป็นเพศหญิง ร้อยละ 70.91 ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 25 - 44 ปี ร้อยละ 52.31 รองลงมาคือมีอายุในช่วง 45 - 59 ปี ร้อยละ 35.21 โดยมีอาชีพ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ/ลูกจ้างรัฐ ร้อยละ 58.05 รองลงมาคือ พนักงานบริษัทเอกชน/ลูกจ้างเอกชน ร้อยละ 9.74 ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย

อาชีพอิสระ 9.49 และแม่บ้าน/พ่อบ้าน ร้อยละ 5.12 ตามลำดับ ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเทศบาลตำบล ร้อยละ 32.08 รองลงมาคือ ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ร้อยละ 29.50

ตารางที่ 7 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจ

เพศ	ข้อมูลทั่วไป	จำนวนผู้ตอบ	ร้อยละ
หญิง		568	70.91
ชาย		214	26.72
LGBTQIAN+		19	2.37
15 - 24 ปี		27	3.37
25 - 44 ปี		419	52.31
45 - 59 ปี		282	35.21
60 ปี ขึ้นไป		73	9.11
อาชีพ			
นักเรียน/นักศึกษา		14	1.75
พนักงานบริษัทเอกชน/ลูกจ้างเอกชน		78	9.74
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ/ลูกจ้างรัฐ		465	58.05
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อาชีพอิสระ		76	9.49
รับจ้างทั่วไป		33	4.12
แม่บ้าน/พ่อบ้าน		41	5.12
อสม.		40	4.99
เกษตรกร		16	2.00
ว่างงาน/ระหว่างรองาน		16	2.00
เกษียณราชการ		22	2.75
เขตการปกครอง			
เขตการปกครองรูปแบบพิเศษ (กทม./พัทยา)		96	11.99
เทศบาลตำบล		257	32.08
เทศบาลนคร		84	10.49
เทศบาลเมือง		127	15.86
องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)		237	29.50

สรุปผลอนามัยโพล

ตามที่ วันที่ 19 พ.ย. 68 นี้เป็นวันส้วมโลก (World Toilet Day) กองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ ร่วมกับสำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม ได้ดำเนินการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อการใช้บริการส้วมสาธารณะ

และการจัดการสิ่งปฏิกูลในครัวเรือน ด้วยเครื่องมือ “อนามัยโพล” ระหว่างวันที่ 1-31 ตุลาคม 2568 มีผู้ตอบรวมจำนวน 801 คน สรุปผลการสำรวจที่สำคัญ ดังนี้

สิ่งแวดล้อมที่ประชาชนใช้บริการบ่อบำบัด ได้แก่ ส่วนในสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ร้อยละ 75.8 รองลงมา คือ ห้างสรรพสินค้า ร้อยละ 52.1 และสถานที่ทำงาน ร้อยละ 44.3 ตามลำดับ ในขณะที่สิ่งแวดล้อมที่อยากปรับปรุงมากที่สุด คือ ส่วนในตลาดสด ร้อยละ 48.9 ส่วนริมทาง ร้อยละ 35.1 และส่วนในแหล่งท่องเที่ยว ร้อยละ 33.9 โดยปัญหาที่พบบ่อบำบัด คือ กลิ่นเหม็น ร้อยละ 79.6 ส่วนไม่สะอาด ร้อยละ 73.8 และไม่มีกระดาดชำระ ร้อยละ 35.7 ตามลำดับ ในด้านความปลอดภัยของสิ่งแวดล้อม ส่วนใหญ่ตอบว่า “รู้สึกปลอดภัย แต่ยังมีข้อกังวล” ร้อยละ 73.6 โดยประเด็นที่กังวลมากที่สุด คือ กลอนประตูไม่แน่นหนา พื้นลื่น/น้ำขังกลัวหกล้ม และมีผู้ที่ตอบว่า “รู้สึกไม่ปลอดภัย” ร้อยละ 18.3 โดยให้เหตุผลว่า ส่วนเปลี่ยนไม่มีเจ้าหน้าที่ดูแล แสงสว่างไม่เพียงพอ อย่างไรก็ตาม มีผู้ที่ตอบว่า “รู้สึกปลอดภัยมาก ใช้บริการได้ไม่กังวล” เพียงร้อยละ 4.6 และไม่แน่ใจ ร้อยละ 3.5 ตามลำดับ เมื่อถามถึงพฤติกรรมสุขอนามัยเมื่อใช้บริการสิ่งแวดล้อม ส่วนใหญ่กอดชักโครกทุกครั้งหลังใช้ส่วน ร้อยละ 88.8 รองลงมาคือ ล้างมือทุกครั้งหลังใช้ส่วน ร้อยละ 87.0 และเช็ดที่รองก้นนั่ง ร้อยละ 78.5 ตามลำดับ

สำหรับห้องส้วมไม่แบ่งเพศในที่สาธารณะ มีผู้ไม่เห็นด้วย ร้อยละ 46.4 ในขณะที่เห็นด้วยหากจัดแยกให้ชัดเจนและปลอดภัย ร้อยละ 32.6 และเห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 17.2 เมื่อถามถึงในมาตรการท่องเที่ยว มีผู้ที่มีความเห็นว่าห้องส้วมแบบไม่แบ่งเพศ ไม่ใช่จุดดึงดูดนักท่องเที่ยว ร้อยละ 49.6 ในขณะที่มีความเห็นว่าสามารถเป็นจุดดึงดูดได้ ร้อยละ 31.3 และ ยังไม่แน่ใจร้อยละ 19.1

การจัดการสิ่งปฏิกูลในครัวเรือน พบว่าส่วนใหญ่สูบล้างสิ่งปฏิกูลปีละ 1-2 ครั้ง ร้อยละ 49.3 รองลงมาคือ นานมากจนจำไม่ได้ ร้อยละ 26.8 และไม่เคยสูบล้าง ร้อยละ 11.7 โดยผู้ตอบให้ความคิดเห็นว่าสิ่งปฏิกูลที่สูบล้างจากบ้านเรือน ถูกนำไปจัดการโดยนำไปกำจัดที่บ่อบำบัด ร้อยละ 50.4 รองลงมาคือ ไม่ทราบ ร้อยละ 35.2 นำไปทิ้งเป็นปุ๋ยในสวน/ไร่/นาโดยตรง ร้อยละ 12.2 และนำไปทิ้งแหล่งน้ำ คูคลอง พื้นที่รกร้าง ร้อยละ 2.12 เมื่อถามถึงความคิดเห็นว่าสิ่งปฏิกูลที่สูบล้างจากบ้านเรือนแล้ว ถูกนำไปทิ้งโดยไม่ผ่านการบำบัดจะส่งผลกระทบต่ออะไรมากที่สุด ส่วนใหญ่ตอบว่าส่งผลกระทบต่อสุขภาพเนื่องจากเป็นแหล่งแพร่เชื้อโรค ร้อยละ 93.6 ส่งผลกระทบต่อปัญหา กลิ่นเหม็นในชุมชน ร้อยละ 83.2 และส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเกิดปัญหาน้ำเสีย ร้อยละ 82.9 ตามลำดับ

ข้อเสนอจากผลการสำรวจ

ข้อเสนอต่อกรมอนามัย (สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กองส่งเสริมความรู้และสื่อสารสุขภาพ และศูนย์อนามัย) นำผลอนามัยโพลไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

1. **วางแผนและกำหนดมาตรการเพื่อยกระดับมาตรฐานสิ่งแวดล้อมสาธารณะ (HAS)** โดยเฉพาะส่วนที่พบว่าประชาชนอยากปรับปรุงมากที่สุด คือ ส่วนในตลาดสด ส่วนริมทาง และในแหล่งท่องเที่ยว โดยเน้นจัดการปัญหากลิ่นเหม็น ความสะอาด มีกระดาดชำระ และเพิ่มมาตรการด้านความปลอดภัย ได้แก่ มีกลอนประตูที่ใช้งานได้ พื้นไม่ลื่นป้องกันการหกล้ม มีแสงสว่างเพียงพอ มีเจ้าหน้าที่ดูแล รวมถึงขอความร่วมมือสถานประกอบการทุกแห่งร่วมพัฒนาและปรับปรุงสิ่งแวดล้อมให้ได้มาตรฐาน HAS เพื่อสร้างความมั่นใจแก่ประชาชน ส่งเสริมการท่องเที่ยวและสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับประเทศไทยในช่วงเทศกาลท่องเที่ยวที่จะถึงนี้ และการแข่งขันซีเกมส์ที่จะมีนักท่องเที่ยวจำนวนมาก
2. **กำกับติดตามการจัดการสิ่งปฏิกูลในระดับพื้นที่** เนื่องจากพบผู้ที่ตอบว่า มีการนำสิ่งปฏิกูลไปใช้ในพื้นที่เกษตรโดยตรง และนำไปทิ้งลงแหล่งน้ำ คูคลอง และพื้นที่สาธารณะ จึงควรสนับสนุนให้ อปท.เข้มงวดต่อ

การจัดการสิ่งปฏิกูลตาม พรบ.การสาธารณสุข พ.ศ.2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และพัฒนาระบบจัดเก็บ ขนส่งและบำบัดแบบครบวงจรเพื่อลดการปนเปื้อนสู่สิ่งแวดล้อม และคลายความกังวลของประชาชน

3. **สื่อสารสร้างความตระหนักรู้ผ่านกิจกรรมวันส้วมโลก** สร้างความเข้าใจให้ประชาชนตระหนักถึงความสะอาดและความปลอดภัยของห้องน้ำห้องส้วม มีพฤติกรรมสุขอนามัยในการใช้ส้วมที่ถูกต้อง ส่งเสริมให้ครัวเรือนและชุมชนมีการจัดการสิ่งปฏิกูลอย่างถูกสุขลักษณะ รวมทั้งสื่อสารให้ประชาชนตระหนักถึงผลกระทบของการทิ้งสิ่งปฏิกูลโดยไม่ผ่านการบำบัด

ช่องทางการเข้าถึงผลอนามัยโพล เพื่อการนำไปใช้ประโยชน์

ผลอนามัยโพล ประจำเดือนตุลาคม 2568 ประเด็น “ส้วมสาธารณะ และสิ่งปฏิกูลในครัวเรือน” มีไฟล์รายงานสรุปผล และสรุปผลในรูปแบบ Infographic ที่เผยแพร่เพื่อให้ผู้สนใจนำไปใช้ประโยชน์ สามารถเข้าถึงได้ที่ website กองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ <https://hfd.anamai.moph.go.th>

โดย คณะทำงานขับเคลื่อนอนามัยโพล ปีงบประมาณ 2568
สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม ร่วมกับ กองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ
31 ตุลาคม 2568